

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: м-р Зоран Ставрески, заменик на претседателот на Владата и министер за финансии и

Недим Рамизи, заменик на министерот за финансии

ПОВЕРЕНИК: Наташа Стојмановска, државен секретар во Министерството за финансии

Јордан Трајковски, раководител на Сектор во Министерството за финансии

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

за изменување на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, по скратена постапка

Скопје, февруари 2012

ВОВЕД:

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување (“Службен весник на РМ“ бр. 142/08, 64/09, 156/09, 166/10, 53/11 и 185/11) се уредени прашањата во врска со видовите на придонеси за задолжително социјално осигурување, обврзниците за плаќање на придонеси, обврзниците за пресметка и уплата на придонеси, основниците на кои се плаќаат придонеси, стапките на придонеси, начинот на пресметка, роковите на плаќање на придонеси, контрола на пресметување и уплата на придонеси, како и други прашања кои се значајни за утврдување и плаќање на придонесите.

Измените на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување произлегуваат од потреба за усогласување на одредби од овој закон со Законот за здравствено осигурување, со што се вклучуваат лицата со статус на признаен бегалец и лицата под супсидијарна заштита во системот на задолжително здравствено осигурување. Согласно Законот за азил и привремена заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 19/2009) и Конвенцијата за статусот на бегалец од 1951 година кон која Македонија пристапува во 1994 година, лицата со статус на признаен бегалец имаат право на основни здравствени услуги како и државјаните на Република Македонија.

Во моментот примарната здравствена заштита за признаените бегалци и лицата под супсидијарна заштита се обезбедува преку посебни механизми, финансирани од Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации (УНХЦР) (трошоците изнесуваат околу 8 милиони денари на годишно ниво). Меѓутоа, согласно известувањето од УНХЦР трошоците за примарна здравствена заштита ќе бидат покривани до крајот на февруари 2012 година, по што оваа обврска ќе треба да ја преземе Министерството за труд и социјална политика. Секундарната и терцијарна здравствена заштита овие лица ја остваруваат во сите здравствени установи на територијата на Република Македонија и досега трошоците за нивното лекување беа на товар на Министерството за труд и социјална политика.

Во моментот во државата има 24 лица со признат статус на бегалец и 1.041 лице со статус на лица под супсидијарна заштита, од кои 45% се деца на возраст од 0 до 17 години. Со приемот во здравствено осигурување овие лица ќе се обезбеди примарна, секундарна и болничка здравствена заштита идентично како и за македонските граѓани, односно и тие ќе бидат обврзани да плаќаат партиципација за добиената здравствена услуга.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Целта на измените на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување е да се овозможи

Законот чие донесување се предлага се заснова на истите начела на кои се заснова Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

Законот ги содржи и основните решенија на измените и дополнувањата кои се содржани во Предлог законот.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Во моментот, Министерството за труд и социјална политика ги покрива трошоците за секундарна и терцијарна здравствена заштита за овие лица (околу 4,5 милиони денари на годишно ниво), додека пак трошоците за примарна здравствена заштита (околу 8 милиони денари на годишно ниво) ги покрива УНХЦР. Меѓутоа, согласно известувањето од УНХЦР, трошоците за примарна здравствена заштита ќе бидат покривани до крајот на февруари 2012 година, по што оваа обврска ќе треба да ја преземе Министерството за труд и социјална политика.

Со вклучувањето на лицата со статус на признаен бегалец и лицата под супсидијарна заштита во системот на задолжително здравствено осигурување, за здравствена заштита за нив би се одвојувале околу 4,5 милиони денари за 2012 година, односно 2,7 милиони денари за 2013 година, со што ќе се избегне дополнително оптоварување на Буџетот на Република Македонија за околу 8 милиони денари на годишно ниво.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ПОДАТОЦИ ЗА ТОА, ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Со вклучувањето на лицата со статус на признаен бегалец и лицата под супсидијарна заштита во системот на задолжително здравствено осигурување, за здравствена заштита за нив би се одвојувале околу 4,5 милиони денари за 2012 година, односно 2,7 милиони денари за 2013 година.

V. ПОТРЕБА ОД ДОНЕСУВАЊЕ НА ПОДЗАКОНСКИ АКТИ ВРЗ ОСНОВА НА ОВОЈ ЗАКОН

Донесувањето и влегувањето во сила на законот не создава обврска за донесување на подзаконски акти.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

за изменување на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување

Член 1

Во Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 142/08, 64/09, 156/09, 166/10, 53/11 и 185/11) во членот 10 точката 10 се менува и гласи:

“Лице корисник на постојана парична помош; лице со статус на признаен бегалец; лице под супсидијарна заштита; лице сместено во згрижувачко семејство; лице сместено во установа за социјална заштита (за институционална и вонинституционална заштита); корисник на паричен надоместок за помош и нега од друго лице; лице кое до 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и без родителска грижа, најмногу до 26 години, а користи социјална парична помош; лице-жртва на семејно насилство за кое се превзема мерка на заштита согласно Законот за семејството и лице опфатено со организирано самостојно живеење со поддршка, ако не може да се осигурат по друга основа.“

Член 2

Во член 14 во став (1) во точката 14 алинејата 2 се менува и гласи:

„-Лице корисник на постојана парична помош; лице со статус на признаен бегалец; лице под супсидијарна заштита; лице сместено во згрижувачко семејство; лице сместено во установа за социјална заштита (за институционална и вонинституционална заштита); корисник на паричен надоместок за помош и нега од друго лице; лице кое до 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и без родителска грижа, најмногу до 26 години, а користи социјална парична помош; лице-жртва на семејно насилство за кое се превзема мерка на заштита согласно Законот за семејството и лице опфатено со организирано самостојно живеење со поддршка, ако не може да се осигурат по друга основа.“

Член 3

Се овластува Законодавно-правната Комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

Член 4

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е НА ПРЕДЛОГ- ЗАКОНОТ

I. СОДРЖИНА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ -ЗАКОНОТ

Со членот 1 од Предлогот за изменување на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување се менува членот 10 каде како обврзници за плаќање на придонес за задолжително здравствено осигурување се дефинираат и лицата со признат статус на бегалец и лица под супсидијарна заштита, согласно Законот за азил и привремена заштита. Измената се прави во насока на усогласување со Законот за здравствено осигурување.

Во членот 2 од Предлогот за изменување на Законот се утврдува основица за плаќање на придонесот за здравствено осигурување за овие лица, која ќе изнесува 50% од просечно исплатената месечна плата по работник во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика.

Со членот 3 од Предлогот за изменување на Законот се овластува Законодавно правната Комисија да утврди пречистен текст на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

Во членот 4 од Предлогот за изменување на Законот утврдено е влегување во сила на истиот и почетокот на неговата примена.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби се меѓусебно поврзани со Законот за здравствено осигурување и Законот за азил и привремена заштита.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените измени на Законот се уредуваат условите за пристапување во системот на задолжително здравствено осигурување за лицата со признат статус на бегалец и лицата под супсидијарна заштита, согласно Законот за азил и привремена заштита.

Текст на Одредбите на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување
кои се изменуваат

Член 10

(1) Обврзник за плаќање на придонес за задолжително здравствено осигурување е:

- 1) Работник во работен однос кај правно лице, самовработено лице, установа, друго правно лице кое врши дејност на јавна служба, државен орган и орган на единиците на локална самоуправа и градот Скопје;
- 2) Државјанин на Република Македонија кој на територијата на Република Македонија е вработен кај странски и меѓународни органи, организации и установи, кај странски дипломатски и конзуларни претставништва, во лична служба на странски дипломатски и конзуларни претставништва или е во лична служба на странци, доколку со меѓународен договор ратификуван од Република Македонија поинаку не е определено;
- 3) Самовработено лице;
- 4) Индивидуален земјоделец;
- 5) Верско службено лице;
- 6) Привремено невработено лице додека прима паричен надоместок од осигурување во случај на невработеност;
- 7) Државјанин на Република Македонија вработен во странство, ако за тоа време не е задолжително осигурен кај странски носител на осигурување според законот на земјата во која е вработен, или според меѓународна спогодба, а имал живеалиште на територијата на Република Македонија непосредно пред засновањето на работниот однос во странство - за членовите на семејството кои живеат во Република Македонија;
- 8) Корисник на пензија и надоместок на плата според прописите на пензиското и инвалидското осигурување,
- 9) Државјанин на Република Македонија кој прима пензија или инвалиднина од странски носител на осигурување додека престојува на територијата на Републиката;
- 10) Лице корисник на постојана парична помош, лице сместено во згрижувачко семејство и во установа за социјална заштита, корисник на паричен надоместок за помош и нега и парична помош на лице кое до 18 години возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа, согласно со прописите од социјалната заштита, ако неможе да се осигура по друга основа;
- 11) Странец кој на територијата на Република Македонија е во работен однос или

служба на странски физички и правни лица, меѓународни организации и установи или странски дипломатски и конзуларни претставништва ако со меѓународен договор ратификуван од Република Македонија поинаку не е определено;

- 12) Странец кој се наоѓа на школување или стручно усовршување во Републиката ако со меѓународен договор ратификуван од Република Македонија поинаку не е определено;
- 13) Лице на издржување на казна затвор, лице кое се наоѓа во притвор (ако не е осигурено по друга основа), и малолетно лице кое се наоѓа на извршување на воспитна мерка упатување во воспитно - поправен дом, односно установа и
- 14) Учесник во НОВ и учесник во Народноослободителното движење во Егејскиот дел на Македонија, воен инвалид и членовите на семејствата на паднатите борци и умрените учесници во НОВ, како и цивилните инвалиди од Втората светска војна, лицата прогонувани и затварани за идеите на самобитноста на Македонија и нејзината државност, на кои тоа својство им е утврдено со посебни прописи и членовите на семејството и родителите на лицата граѓани на Република Македонија, загинати во војните при распадот на СФРЈ;
- 15) Граѓани на Република Македонија кои не се дефинирани како обврзници за плаќање на придонес за задолжително здравствено осигурување по една од точките од 1 до 14 од овој член.

Член 14

(1) Основица за пресметка и плаќање на придонеси е:

- 1) Плата, дополнителни примања од работен однос утврдени во законот кој ги уредува работните односи, колективен договор и договорот за вработување, за лице во работен однос;
- 2) Плата за работа со скратено работно време, односно за часовите поминати на работа, и дополнителни примања од работен однос утврдени во законот кој ги уредува работните односи, колективен договор и договорот за вработување, за работник кој работи со скратено работно време;
- 3) Просечна плата во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, за лицето од членот 7 став (1) точки 10 и 11, лицето од членот 10 став (1) точка 13 и лицата од член 10-б на овој закон кои оствариле приход поголем од 182.000 денари во претходната календарска година;
- 4) Месечната аконтација на нето приходот, односно на паушално утврдениот нето приход на кој се плаќа данок, согласно Законот за персонален данок на доход, за самовработено лице;

- 4-a) Просечна плата на работникот остварена во годината пред престанокот на задолжителното осигурување, усогласена со просечниот годишен пораст на платите во Републиката, за лицата кои пристапиле во продолжено пензиско и инвалидско осигурување, согласно со закон;
- 5) Просечна плата на работникот остварена во година пред упатување на работа во странство, усогласена за просечен месечен пораст на платите кај работодавачот, за работник кој е упатен на работа во земји со кои Република Македонија нема склучено или преземено договор за социјално осигурување, за работник кој е упатен на работа во странство од работодавач;
 - 6) Просечна плата на работникот остварена во година пред упатување на работа во странство, усогласена за просечен месечен пораст на платите кај работодавачот и платата што ја прима во странство, во земји со кои Република Македонија има склучено или преземено договор за социјално осигурување, за работник кој е упатен на работа во странство од работодавач;
 - 7) Пензијата, односно надоместок според прописите на пензиското и инвалидското осигурување, за корисник на домашна и/или странска пензија;
 - 8) Надоместок на плата за време на привремена спреченост за работа поради болест и повреда и отсуство од работа поради бременост, раѓање и мајчинство, за корисник на паричен надоместок;
 - 9) Надоместок за скратено работно време за нега и чување на потешко хендикепирано дете, за корисник на надоместок;
 - 10) Надоместок на плата за време на професионална рехабилитација, за корисник на надоместок;
 - 11) Надоместок во случај на невработеност, за невработени лица корисници на паричен надоместок за време на привремена невработеност;
 - 12) 20% од просечно исплатената месечна плата по работник во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, за индивидуален земјоделец.
 - 13) Просечна плата во Републиката објавена во тековниот месец за државјанин на Република Македонија вработен во странство, ако за тоа време не е задолжително осигурен кај странски носител на осигурување според законот на земјата во која е вработен, или според меѓународна спогодба, а имал живеалиште на територијата на Република Македонија непосредно пред засновањето на работниот однос во странство - за членовите на семејството кои живеат во Република Македонија и
 - 14) 50% од просечно исплатената месечна плата по работник во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика за:
 - припадник на монашки и други верски редови и верско службено лице,

- лице корисник на постојана парична помош, лице сместено во згрижувачко семејство и во установа за социјална заштита, корисник на паричен надоместок за помош и нега и парична помош на лице кое до 18 години возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа, согласно со прописите од социјалната заштита, ако неможе да се осигура по друга основа,
- лице на издржување на казна затвор, лице кое се наоѓа во притвор, ако не е осигурено по друга основа, и малолетно лице кое се наоѓа на извршување на воспитна мерка упатување во воспитно - поправен дом, односно установа,
- лицата од членот 10 став (1) точка 15 на овој закон,
- учесник во НОВ и учесник во Народноослободителното движење во Егејскиот дел на Македонија, воен инвалид и членовите на семејствата на паднатите борци и умрените учесници во НОВ, како и цивилните инвалиди од Втората светска војна, лицата прогонувани и затварани за идеите на самобитноста на Македонија и нејзината државност, на кои тоа својство им е утврдено со посебни прописи и членовите на семејството и родителите на лицата граѓани на Република Македонија, загинали во војните при распаѓот на СФРЈ,
- лицата од членовите 8 и 9 на овој закон,
- самовработено лице до истекот на првата календарска година во која започнало со вршење на дејност,
- лицата од членот 10-б кои оствариле приход во износ од 132.000 денари до 182.000 денари во претходната календарска година.

(2) По лично барање, осигуреникот – самовработено лице и индивидуален земјоделец, придонесите може да ги плаќа и на повисока основица.

(3) Плата, пензија или инвалиднина која се прима во странска валута, поради утврдување на основицата на придонесите од ставот (1) на овој член, се пресметува во денарска противвредност по официјалниот среден курс на Народна Банка на Република Македонија кој важи за последниот ден во месецот за кој придонесите се пресметуваат, односно плаќаат.

(4) Износите од став (1) точка 3 и став (1) точка 14 алинеја 8 на овој член се усогласуваат на годишно ниво со порастот на платите во претходната година.